

3 історії розвитку бібліотеки ВІППО

Розглянуто основні етапи розвитку бібліотеки Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: Інститут післядипломної педагогічної освіти, бібліотека, література.

Smikhovska V. Ye. Concerning the Development of Library of Volyn In-Service Teacher Training Institute.

The main stages of development of the library of Volyn In-Service Teacher Training Institute are considered.

Key words: Volyn In-Service Teacher Training Institute, library, literature.

Головною метою діяльності бібліотеки інституту є забезпечення фахових інформаційних потреб освітян області, всебічне сприяння процесу підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних, бібліотечних, управлінських кадрів галузі та створенню високоефективної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення безперервної освіти в Україні шляхом надання вільного доступу до профільної інформації.

Основними завданнями є:

- оптимізація формування бібліотечного фонду відповідно до напрямів роботи ВІППО та інформаційних потреб користувачів;
- аналітичне опрацювання документів і створення вторинної інформації, що відповідає профілю діяльності установи;
- бібліотечно-інформаційне забезпечення наукової діяльності та навчального процесу шляхом повного, якісного й оперативного обслуговування всіх категорій користувачів;
- розширення номенклатури бібліотечних послуг і підвищення якості їх виконання завдяки використанню сучасної комп'ютерної техніки і нових інформаційних технологій;
- науково-методичне забезпечення бібліотек професійно-технічних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів області.

Історія бібліотеки як структурного підрозділу ВІППО – це невід'ємна історія становлення закладу.

Від червня 1941 року до весни 1944-го інститут не працював. У звіті про роботу Волинського обласного інституту удосконалення кваліфікації вчителів в 1944–1945 році сказано, що він «був дощенту зруйнований ще в перші дні гітлерівської навали бомбардуванням з літаків. Великий будинок, в якому був розташований інститут був знищений; тоді ж загинув і перший директор інституту Шелудько. Обладнання і бібліотека інституту з значною кількістю книг, колекції наочних приладів, таблиці і карти – все це зазнало великих ушкоджень і безслідно зникло» [1].

Улітку 1944 року, після звільнення більшої частини Волинської області від німецьких окупантів, інститут відновив роботу, не маючи ні відповідного приміщення, ні повного штату співробітників, ні приладдя, ні книг. У цих умовах працівники бібліотеки інституту намагалися систематично поповнювати її фаховою, методичною, науково-популярною та політичною літературою. Також проводилася передплата на періодичні видання.

У 1947 році укладено договір з бібколектором про комплектування літературою: фаховою, науково-популярною, методичною, художньою та соціально-економічною. Надсилається в райони бібліографічний бюлетень та покажчики з анотаціями книг, потрібних для вчителів, влаштовуються тематичні виставки, вітрина для «Учительської газети» і «Радянської освіти».

Усі виділені з бюджету кошти використовуються на придбання літератури для бібліотеки, проводиться інвентаризація книжкового фонду.

Відповідно до акта ревізії фінансово-господарської діяльності інституту за період з 1 березня 1948 р. по 28 серпня 1948 р. бібліотечний фонд становив 9605 примірників (у т. ч. методичної літератури – 1605 найменувань, наукової – 625 та художньої – 5313) [2].

У 1949 році в бібліотеці за інвентарною книгою було 13 025 книг [3].

У 1950 році вона значно поповнюється методичною та науковою літературою. Фонд нараховує 19 тисяч книжок та вважається основою навчальної бази інституту. Всю літературу розподілено за такими відділами: методична, педагогічна, політична, наукова, художня. Найкраще укомплектовано відділи наукової та художньої літератури, недостатньо – педагогіки, надзвичайно мало літератури методичної. Бібліотека комплектується на загальних підставах бібколектором Волинського облкниготоргу; крім того, література одержується з Києва, Москви, Ленінграда.

Книгозбірня в основному обслуговує вчителів Луцька та довколишніх районів, учасників семінарів, курсів, заочників.

Організовано 12 бібліотек-пересувок. Про це згадується у газеті «Радянська Волинь» за 1952 р., в якій надруковано оголошення: «Бібліотека Волинського обласного інституту удосконалення кваліфікації вчителів доводить до відома всіх завідуючих районними педагогічними кабінетами,

директорів шкіл, директорів дитячих будинків, завідуючих дитячими садками про те, що бібліотека комплектує і видає бібліотечки-пересувки» [4].

У звіті про роботу Волинського ОІУКВ за 1960/1961 н. р. сказано, що «протягом навчального року книжковий фонд бібліотеки поповнився на 385 екземплярів книг. Всіх книжок в бібліотеці на 1 липня 1961 року нараховується 20 376 екземплярів. По відділах літератури розподіляється так:

Суспільно-політична – 6242 екз.;

Фахова – 10 524 екз.;

Художня – 3610 екз.

Бібліотечок-пересувок видано в школи області 15 з кількістю книжок 327 екземплярів. З них в цьому навчальному році 6 з кількістю книжок 196. Бібліотека перелічує 717 читачів, з них по заочному абонементу 404 чоловік. Всього зроблено книговидач 11 172.

На день звіту на руках 1927 книг.

В цьому навчальному році проведена читацька конференція по книжці Шам'якіна „Криниці”, в якій взяли активну участь працівники інституту УКВ. Бібліотека мала зв'язок з кабінетами: готувала літературу до семінарів і конференцій, до методичних вітрин, літературу рекомендованих списків.

Протягом року було організовано 18 книжкових виставок, а саме:

До сторіччя з дня смерті Т. Г. Шевченка;

День пам'яті Леніна;

З досвіду роботи вчителів області;

Література з питань морального виховання;

Атеїстичне виховання;

Новини методичної літератури та інші.

Книжкові виставки влаштовуються також до семінарів та конференцій вчителів. В читацькому залі бібліотеки читачі використовували журнали, газети, словники і книги.

Бібліотека мала тісний зв'язок з обласною бібліотекою» [5].

На сьогодні діяльність цього підрозділу забезпечена належною матеріально-технічною базою. Бібліотека складається з трьох кімнат: читальний зал і книгосховище, загальна площа 110 кв. м.

Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до фахових потреб користувачів (науковців, працівників освітніх установ, слухачів курсів, студентів, бібліотечних працівників) документами з питань розвитку

*На обласній виставці дидактичних і методичних матеріалів
«Творчі сходинок педагогів Волині»*

3 ювілеєм!

вітчизняної та світової педагогічної науки, освіти, менеджменту в освіті, нових педтехнологій та освітніх підходів до професійної підготовки освітянських кадрів, науково-методичною літературою на допомогу вчителям-предметникам, матеріалами про педагогів-новаторів, фаховими періодичними виданнями (передплатено 120 назв).

Книжковий фонд налічує понад 44 тис. книг. Є чотири комп'ютери з доступом до інтернету, Wi-Fi.

Для інформаційно-методичного забезпечення діяльності навчально-методичних відділів, кафедр, лабораторій інституту, районних та міських управлінь (відділів) освіти, методичних кабінетів, працівників шкіл, дошкільних та позашкільних закладів освіти бібліотека проводить огляди літератури, виставки, інформування читачів про нові надходження, надається практична допомога методистам в організації тематичних книжкових виставок до наукових конференцій.

Важливим для використання в навчальному процесі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти є розроблений електронний бібліотечний каталог, розміщений на сторінці бібліотеки (<http://vippo.lutsk.ua/lib/>) сайта ВІППО. Цей каталог – розподілена віртуальна колекція документів в електронній формі, яка доступна широкому загалу користувачів через глобальні мережі передачі даних. Він надійно зберігає

На полицях книгозбірні

й ефективно використовує різноманітні електронні документи (текстові та графічні). В каталозі розміщено інформацію про наявну в бібліотеці ВІППО літературу, передплатені періодичні видання і список атестаційних робіт.

У різні роки у бібліотеці працювали М. Ф. Діденко (1944 р.), Є. М. Гапчинська (1945–1952 рр.), С. Й. Бабій (1952–?).

Велика заслуга в організації, становленні бібліотеки належить Ганні Семенівні Волковій, яка 23 роки завідувала нею. В 1989 році бібліотеку очолила Тетяна Петрівна Верба, а бібліотекарем була прийнята Валентина Євгенівна Сміховська, яка очолила цей підрозділ інституту в 2000 році.

Сьогоднішні експозиції

Бібліотека є навчальним, інформаційним та культурно-просвітницьким підрозділом ВІППО. Її працівники постійно вдосконалюють свою кваліфікацію, вивчають і використовують досвід інших бібліотек для повнішого забезпечення інформаційних потреб користувачів.

Література

1. Держархів Волинської обл., ф. Р-402, оп. 1, спр. 2, арк. 1.
2. Держархів Волинської обл., ф. Р-402, оп. 2, спр. 7.
3. Кот Н. Ілля Якович Хорунжий – перший повоєнний директор Волинського обласного інституту удосконалення кваліфікації вчителів / Н. Кот // Літопис Волині. – 2011. – Ч. 10. – С. 68.
4. Радянська Волинь. – 1952. – 1 жовт. – С. 4.
5. Держархів Волинської обл., ф. Р-402, оп. 2, спр. 215, арк. 33.
6. Волинський обласний навчально-методичний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів / уклад. В. М. Дмитрук. – Луцьк : ВОНМІПОПК, 1999. – 44 с.
7. Сміховська В. Є. Історія розвитку, формування та становлення бібліотеки Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти / В. Є. Сміховська // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Розвиток бібліотечної справи в краї : наук. зб. ; матеріали XVI Волинської наукової історико-краєзнавчої конф., присвяченої 65-річчю Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки / ред. колегія: Г. В. Бондаренко, Е. С. Ксендзук, А. М. Силюк, Л. А. Стасюк. – Луцьк : [б. в.], 2005. – С. 89–90.
8. Кот Н. М. Сторінки історії Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (1940–1941 роки) / Н. М. Кот // Пед. пошук. – 2014. – № 4. – С. 3–5.